

Отже, механізми стимулювання експорту деревообробної продукції з високою часткою доданої вартості є важливим інструментом фінансового відновлення економіки України, що відповідає положенням експортної стратегії України до 2030 року [3]. Їх ефективна реалізація сприятиме підвищенню конкурентоспроможності національних виробників, збільшенню обсягів експорту та забезпеченню стабільних валютних надходжень. У довгостроковій перспективі розвиток деревообробної галузі може стати одним із ключових драйверів економічного зростання, сприяючи інтеграції України у світову економіку та зміцненню її позицій на міжнародних ринках.

Список використаних джерел:

1. Державна митна служба України. Статистика та аналітика зовнішньої торгівлі (група 44-49) 2025. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>.
2. Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів ЗЕД, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» (зі змінами та доповненнями). 2020: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2860-15/ed20201024#Text>.
3. Міністерство економіки України. Експортна стратегія України до 2030 року. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/2eb5c34f-2957-4220-b1ab-01d27eff1a2f?lang=uk-UA&title=NatsionalnaEkспортnaStrategiia>.

Каменська Д. О., канд. екон. наук Дзяд О. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ГОТОВИХ МЕТАЛЕВИХ ВИРОБІВ ІЗ ЧОРНИХ МЕТАЛІВ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

У сучасних умовах розвитку світової економіки питання міжнародної конкурентоспроможності товарів набуває особливого значення для країн, які активно беруть участь у міжнародній торгівлі. Для України важливою складовою експорту традиційно залишається металургійна продукція. Значну роль у структурі цієї галузі відіграють готові металеві вироби із чорних металів, які використовуються у будівництві, машинобудуванні, енергетиці та інших галузях економіки [1].

Аналіз зовнішньої торгівлі України свідчить про те, що металопродукція залишається важливою складовою національного експорту, хоча її обсяги за останні роки зазнали значних коливань. Зокрема, у 2022 році експорт металевих

виробів із чорних металів становив близько 4,5 млрд дол. США, що забезпечувало понад 10% загального експорту товарів України. У 2023 році через воєнні дії, скорочення виробничих потужностей та логістичні труднощі цей показник зменшився приблизно до 2,6 млрд дол. США, а частка у структурі експорту скоротилася до 7,3% [2]. У 2024 році спостерігалася тенденція до поступового відновлення експорту металевих виробів. Обсяги експорту збільшилися до понад 3 млрд дол. США, що свідчить про адаптацію українських підприємств до нових економічних умов та часткове відновлення виробничих і логістичних ланцюгів [2; 3].

Географічна структура експорту показує, що основними ринками збуту українських металевих виробів залишаються країни Європейського Союзу. Найбільшими торговельними партнерами є Німеччина, Польща, Словаччина та Чехія, які формують значну частку попиту на українську металопродукцію. Також окремі види металевих виробів експортуються до США, Туреччини та деяких країн Північної Африки [3]. Конкурентні позиції України на міжнародному ринку металевих виробів формуються під впливом кількох ключових факторів. Серед них можна виділити технологічний рівень виробництва, енергоємність галузі, доступ до сировини, логістичні можливості та відповідність продукції міжнародним стандартам якості. У період повномасштабної війни особливо суттєвий вплив мали порушення логістичних ланцюгів, зростання вартості енергоресурсів та часткова втрата виробничих потужностей [4].

Разом з тим, українські виробники поступово адаптуються до нових умов функціонування. Важливими напрямками підвищення конкурентоспроможності металевих виробів є модернізація виробництва, впровадження відповідних енерго-ефективних технологій, розширення виробництва продукції з вищою доданою вартістю та диверсифікація ринків збуту. Окрему роль відіграє адаптація виробництва до сучасних екологічних вимог, зокрема до механізму СВМ, який з початку 2026 року запроваджується Європейським Союзом [5].

Таким чином, міжнародна конкурентоспроможність готових металевих виробів із чорних металів українського походження значною мірою залежить від здатності підприємств адаптуватися до змін зовнішнього середовища, модернізувати виробництво та розширювати присутність на міжнародних ринках. Реалізація цих напрямів дозволить зміцнити позиції України у світовій торгівлі металопродукцією.

Список використаних джерел:

1. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 275 с.
2. Державна митна служба України. Статистика зовнішньої торгівлі України. URL: <https://customs.gov.ua/%20statistika-ta-reiestri>.
3. ITC Trade Map. International Trade Statistics for Business Development. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=5%7c804%7c%7c%7c%7c73%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1.
4. Стрельченко І., Стрельченко А. Металургійна галузь України в контексті стійкої конкурентоспроможності. *Економічний аналіз*. 2024. Т.34. №4. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/6214>.
5. Даценко А. Вплив СВАМ на конкурентоспроможність металургійної галузі України. *Економіка та суспільство*. 2024. (70). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-99>.

Канд. екон. наук Краснікова Н. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ
І МЕГАРЕГІОНАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД**

З позицій відкритості національних економік інтеграційні процеси мають суперечливий вплив. З одного боку, участь у інтеграційних об'єднаннях стимулює зростання взаємної торгівлі між країнами-учасницями, що розширює економічний простір, підвищує доступ до ресурсів і покращує виробничі можливості та експортний потенціал. При цьому рівень функціональної відкритості економік (зовнішньоторговельна квота) не знижується через скорочення імпорту з третіх країн, а навпаки зростає завдяки активізації торгівлі між державами інтеграційного блоку, які реалізують стратегії ніаршорингу. Таким чином, країни формують відносно замкнений простір економічної взаємодії, не ізолюючись від світового ринку. Інтеграційні об'єднання можна розглядати як своєрідні «бульбашки» у світовій торгівлі, де її інтенсивність зростає швидше, ніж поза інтеграцією. Водночас такі процеси можуть обмежувати експортні можливості держав, що залишаються поза інтеграційними об'єднаннями, через що темпи розвитку торгівлі навколо цих «бульбашок» уповільнюються [1].

Світова динаміка створення інтеграційних об'єднань на різних етапах розвитку демонструє прагнення країн уникнути ізоляції від процесів поглиблення